

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Verkaveling aan de Martelarenlaan 17 te Wakkerzeel. Programma van maatregelen

E.N.A. Heirbaut

Colofon

Titel: Verkaveling aan de Martelarenlaan 17 te Wakkerzeel. Programma van Maatregelen.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 125

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: september 2018

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

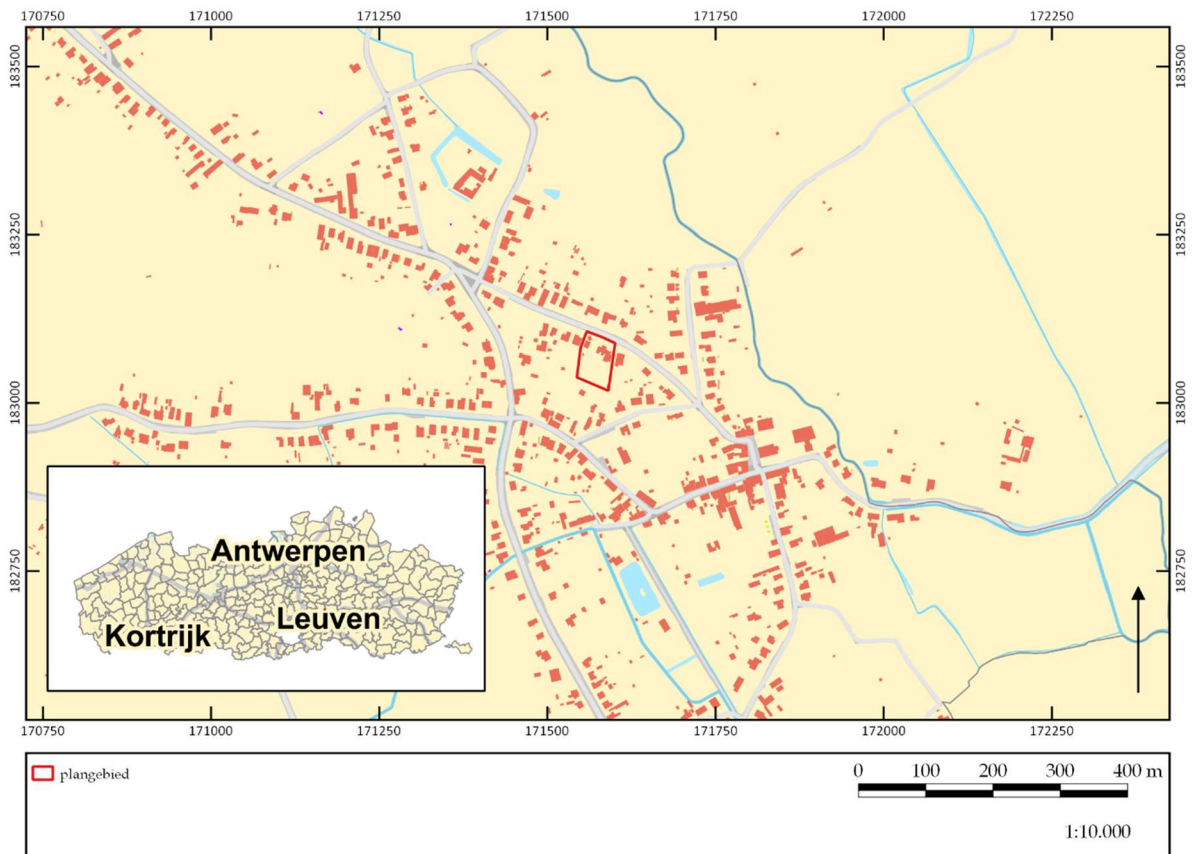
Deel II. Programma van maatregelen

Inhoudstafel

1 INLEIDING	4
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 ONDERZOEKSVRAGEN	6
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	7

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Martelarenlaan 17 in Wakkerzeel (gemeente Haacht, provincie Vlaams-Brabant). Het omvat één perceel. De Martelarenlaan ligt ten noorden, ten oosten en ten westen bevinden zich bebouwde percelen. In het zuiden grenst het aan onbebouwd, dichtbegroeid perceel waarop een klein bijgebouw staat. Het gaat om een perceel met een oppervlakte van ca. 3.477 m². Op dit moment is het nog bebouwd en bewoond. De opdrachtgever plant het gebied te verkavelen (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart (GRB) met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Martelarenlaan 17
Ligging	Martelarenlaan 17, 3150 Haacht
Kadastrale gegevens	HAACHT 2 AFD/TILDONK/SECTIE F, perceel 0571/00D000
Bounding Box	X Y
	171484.777 183116.984
	171654.777 183116.984
	171484.777 183014.015
	171654.777 183014.015
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2018I7
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	september 2018
Geplande ingreep	sloop bestaande bebouwing, verkaveling
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 3.477 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek

3 Onderzoeksvragen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar hoofdstuk 5 van het eerste deel van de archeologienota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Vanuit de historische kaarten is gebleken dat het gebied in de laatste eeuwen als landbouwgrond is gebruikt, wat ook blijkt uit het gegeven dat er sprake is van een dikke plag. Aangenomen wordt dat plaggenbodems vanaf de 14^e eeuw zijn ontstaan; vanaf dan zal een gestaag aanbrengen van plaggenbemesting op de akkers ertoe leiden dat de vruchtbare bodem dikker wordt. Het gebied is pas vanaf het laatste kwart van de 20^e eeuw in gebruik genomen voor bebouwing. Het plangebied zelf is in 1988 bebouwd; dan is de woning gebouwd. Het poolhouse, het zwembad en de aangelegde tuin zijn in 1994 gerealiseerd.

Wat archeologische indicatoren betreft, is er voor de directe omgeving nog niet veel bekend. Op grote afstand ten zuidwesten is tijdens veldprospectie lithisch materiaal aangetroffen, maar hiervoor zijn geen verdere gegevens bekend. Vindplaatsen uit de metaaltijden, de Romeinse tijd en de vroege en volle middeleeuwen zijn in deze omgeving ook nog niet bekend. De landschappelijke ligging is echter wel gunstig: gelegen op een dekzandrug met in de directe omgeving voldoende mogelijkheden om drinkwater te vinden. Dergelijke locaties zijn in alle archeologische perioden goede plekken voor het bouwen van een nederzetting. Anderzijds moet er ook rekening mee gehouden worden dat er een grafveld aangetroffen kan worden.

Het ontbreken van archeologische indicatoren kan grotendeels verklaard worden door de aanwezigheid van dikke plaggenbodems in het plangebied en de omgeving. Het eeuwenlang accumuleren van de plaggen heeft geleid tot een dik pakket dat de oorspronkelijke bodem, waarin zich de archeologische resten ouder dan de 14^e eeuw bevinden, afdekte. Dit betekent echter dat recente bewerking van deze akkers minder impact op de onderliggende (afgedekte) bodem gehad zal hebben, aangezien deze bewerking zelden doorheen de dikke humus A-horizont is gegaan. Deze plaggenbodems bieden derhalve zeer goede bewaringscondities voor afgedekte archeologische vindplaatsen, die ouder zijn dan de 14^e eeuw, maar zorgen er ook voor dat deze niet vanaf het oppervlak te karteren zijn door middel van veldprospectie.

Alleen vanuit de nieuwe tijd zijn vindplaatsen in de directe omgeving bekend. Het gaat dan om de site met walgracht ten noordwesten van het plangebied (Standonkhoeve) waarvan wordt aangenomen dat deze tot in de middeleeuwen teruggaat.

Verder ligt het plangebied in een zone waar het artilleriekamp Maarschalk Maurice de Saxe gelegen was. Maurice de Saxe (Maurits van Saxe) was in de eerste helft van de 18^e eeuw maarschalk van Frankrijk. Het artilleriekamp maakte onderdeel uit van de Franse verdedigingslinie die hier liep tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Deze verdedigingslinie is nog niet archeologisch getraceerd, maar het bestaan ervan is gebaseerd op de kaart La Droite du Camp de Malines uit 1747.

Het plangebied is, voor zover afgeleid kan worden uit historische kaarten, vanaf de 18^e eeuw alleen in gebruik geweest als landbouwgrond. De aanwezigheid van een plaggendek wijst er echter op dat dit al vanaf de 14^e eeuw zal zijn. Hierdoor zal de impact van de landbouw eerder gering zijn.

In 1988 is de woning gebouwd. Hiertoe is de grond uitgegraven tot op de vaste bodem, waarna een betonplaat is aangebracht. Dit betekent dat op de locatie van de woning de bodem reeds diepgaand verstoord is. Ook de bodem rondom de woning is verstoord bij het plaatsen van de septische put aan de voorkant van de woning, en de regenput aan de achterkant.

In 1994 zijn verdere bouwactiviteiten voltrokken. Het poolhouse is gebouwd op een gelijkaardige manier als de woning, waardoor ook hiervoor geldt dat de bodem hier diepgaand verstoord is. Ook bij het uitgraven van het zwembad (tot een diepte van minimaal 170 cm) is de bodem diepgaand verstoord. Tenslotte zal de bodem ook enigszins verstoord zijn bij het aanleggen van alle verhardingen maar vooral bij het aanleggen van alle leidingen en nutsvoorzieningen die naar de woning, het poolhouse en het zwembad leiden. Om die reden wordt aangenomen dat de voorste helft van het terrein diepgaand verstoord is, en daardoor ook een mogelijke archeologische site die zich hier heeft bevonden.

Het achterste deel van het terrein is ook zwaar verstoord. Bij het aanleggen van de tuin in 1994 is het hele gebied afgegraven, zowel de teelaarde als de zavel, waarna beide horizonten zijn vermengd en terug zijn aangebracht, zij het in een tuinlandschap waarin grote zones als heuvels zijn aangelegd. Het afgraven van de bodem voor deze tuinaanleg is bovendien gebeurd zonder maatregelen voor archeologie. Uit de fotoreportage is duidelijk af te leiden dat bij het afgraven de bandenkraan ook in de uitgegraven zone heeft gereden, op de onderliggende vaste bodem, waardoor ook op het achterste deel van het terrein weinig kans bestaat dat hier nog een bewaarde archeologische site aangetroffen kan worden.

De toekomstige werken omvatten het slopen van de bestaande bebouwing en het verkavelen van het terrein waarbij vijf nieuwe loten worden gecreëerd. Vier loten hebben bebouwing vooraan op het terrein, de vijfde bevindt zich achteraan. Hier zal een weg naartoe leiden. De impact van het slopen van de bestaande structuren is beperkt aangezien er vanuit wordt gegaan dat de bodem hier al diepgaand is verstoord. Ook op het achterste deel van het terrein heeft de geplande verkaveling geen impact op de bodem aangezien ook hier alles reeds vergraven is.

Naar aanleiding van bovenstaande is verder archeologisch vooronderzoek dan ook niet noodzakelijk. Er is daarom geen programma van maatregelen geschreven.